

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

11. An Episcopus possit dispensare in suspensionibus, & irregularitatibus
virtute Concilij Tridentini, sess. 24. c. 6. tantum in foro conscientiae, &
intra Dioecesim? Et an dicta facultas possit ...
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

de Reformat. volens, vt antiquior Episcopus in propria Diocesi existens ex suffraganeis approbet causas absentia Archiepiscopi, dixit: *Episcopo antiquiori residendi*, Vbi ea parti cala, *residendi* clarè demonstrat opus esse, vt intra propriam Diocesim existat. Non enim aliàs dicitur residens. Et ita hæc omnia docet Sanchez in *Summa*, tom. 1. lib. 2. cap. 5. §. 1. num. 16. Vide etiam Mazuchellum, *tract. de cas. referu. disput. 1. quasi. 3. diffic. 10. num. 29.*

RESOL. X.

An Episcopus possit vii hac facultate Tridentini cum suis subditis existentibus extra diocesim?

Et an possit Episcopus siue existens in propria Diocesi, siue extra illam dispensare super irregularitate subditorum, siue extra Diocesim, siue intra existentium?

Et an sit necessaria Sacramentalis confessio ad gaudendum tali facultate? Ex part. 7. tract. 2. Ref. 9.

Sup. hoc in Ref. seq. significanter et cutim ad lin. 10. §. 2. & in Ref. 1. post seq. in fine §. sed. & in tom. 1. tr. 5. Ref. 16. §. vit. & in tom. 5. tr. 8. Ref. 15. §. vit. post mediū, & in alia Ref. eius vit. nor.

§. 1. **N**egatiuè respondet Castrus Paulus tom. 1. tract. 4. disp. 4. punct. 3. §. 1. n. 12. vbi ita asserit. Ceterum n. h. probabilius est illa verba, in Diocesi sua, limitatoria esse facultatis absolueudi, quod mihi persuadeo, quia illa verba ibidem apposta in foro conscientia limitatoria sunt, quia ex vi illorum non prodest absolutio pro foro externo. Ergo etiam sunt limitatoria in Diocesi sua. Adde, nulla clausula in decretis superflue debet, imò neque vlla syllaba, vt rectè expendit Thomas Sanchez lib. 3. de matrim. disp. 46. n. 6. Sed superfluerent illa verba, si potestas absolueudi, non limitaretur, vel ad subditos existentes in propria Diocesi Episcopi, vel ad Episcopum existentem in sua Diocesi. Ergo ad vnum è duobus limitanda est. Minorem probò. Nam concessa Episcopo facultate absolueudi à censuris, potest absolue quicumque subditum, quomocumque sit subditus, vel ratione domicilij, vel ratione habitationis, ita vt si sit subditus ratione domicilij, possit absolue illum vbi libet existentem, quia non amittit subiectionem, si sit subditus ratione habitationis, dum actu habitat, quia tunc est subditus. Ergo illa verba, in Diocesi sua, nihil operantur. Ergo superflua sunt. Hoc autem non est dicendum. Ergo dicendum est limitationem facultatis absolueudi ad vnum è duobus, vel ad subditos existentes in sua Diocesi, vel ad seipsum in sua Diocesi existentem referendam esse.

2. Verum sententiam affirmatiuam docet Sanchez in *Summa* tom. 1. lib. 2. cap. 11. n. 17. putat enim Episcopum posse vii hac facultate concessa à Concilio, et si subditi extra Diocesim existant. Igitur Concilij verba, in Diocesi sua, explicanda sunt, erga subditos suæ Diocesis. Probatur hæc opinio, quia si Tridentini contextum attentè inspiciamus, potius ea particula, *in Diocesi sua*, videtur ad Episcopi personam referri, vt exigatur ipsum esse intra Diocesim, quam personas subditas. Sic enim ait contextus: Liceat Episcopis, &c. quoscumque sibi subditos, in Diocesi sua absolue. Vbi aduerto post particulam, *subditos*, esse virgulam diuidentem eam à particula, *in Diocesi sua*: quasi hæc illi non coniungatur. Item quia ait, *in Diocesi sua*: at Diocesis potius dicitur Episcopi propria, quam subditorum. Deinde quia ratio congruentia, quam adducit Suarez potius suadet Diocesim referri ad Episcopum, quam ad subditos. Quia ad maiorem pacem, melioremque ordinem, potius spectat, ne Episcopus extra suam Diocesim existens, &c. Si ergo dicimus non referri ad Episcopum, ne verbis tam ambiguis eius potestas limiteur, & corrigantur iura voluntariam iurisdictionem extra

Diocesim exerceri concedentia; Similiter dicendum est, non referri ad subditos: ne potestas Episcopi in suos subditos coarctetur, & corrigantur iura, quæ ad exercendam iurisdictionem voluntariam in subditos, non attendunt locum, in quo ipse Episcopus, vel subditi sunt, sed iurisdictionem in personas. Quare legitimum sensum eorum verborum esse existimo: *Quoscumque sibi subditos in Diocesi sua*. Vt nullatenus iurisdictionem Episcopi limiteur: sed tantum velint, vt Episcopus possit absolue quoscumque sibi subditos, & quomocumque sibi subdantur: nempe, vel quia sunt ordinarij subditi, vt pote qui ibi domicilium habent: vel quia subdantur quoad solum penitentia forum: eò quod in sua Diocesi inueniuntur tanquam aduena, & peregrini.

3. Hinc deducitur, ait Sanchez, posse Episcopum prædicta facultate vii, et si tam ipse, quam subditi sint extra Diocesim, quod etiam notauit Doctus P. Thefaurus in *Praxi de Penit. part. 1. c. 23. §. 6.* Et idè ego vitamque sententiam tam Palao, quam Sanchez §. 6. & pro probabilem & tutam in praxi esse existimo; sed circa præsentem quæstionem vide Fagundez in *Præcep. Decal. pr. 2. lib. 3. c. 8. n. 34.* cui adde Bossium de *Subleto. sect. 1. cas. 10. §. 6. n. 167. & seq. qui n. 166.* optime notat non esse dubium posse Episcopum siue existentem in propria Diocesi, siue extra illam dispensare super irregularitate subditorum, siue intra, siue extra Diocesim existentium, quidquid minus consideratè dixerit Riccius *tract. de iure personarum, lib. 5. cap. 16. n. 2.*

4. Ex supradictis infertur etiam si vera esset opinio quod Bulla Cæne non derogat huius Decreto Concilij, & non esse necessariam ad gaudendum tali facultate confessionem Sacramentalem: infertur inquam quod Episcopus Panormitanus Romæ existens possit absolue ab hæresi occulta, suum subditum existentem Panormi, vel Episcopus existens Panormi, absolue subditum existentem Romæ; & sic de omnibus aliis casibus.

RESOL. XI.

An Episcopus possit dispensare in suspensionibus, & irregularitatibus virtute Concilij Tridentini sess. 24. cap. 6. tantum in foro conscientia, & intra Diocesim?

Et an dicta facultas possit exerceri ab Episcopo erga suas subditos in absentia, & siue Episcopus, siue subditi sint extra Diocesim? Ex part. 4. tract. 4. & Misc. Ref. 116.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondent Henriquez lib. 14. c. 20. num. 5. Auila de *conf. part. 7. disp. 10. dub. 6.* Vgolinius de *potest. Episc. c. 57. §. 2. n. 6.* Riccius in *praxi tom. 1. resol. 518. n. 7.* Alzedo in *praxi Episc. part. 2. c. 6. n. 42.* Rodriguez, Perez, & alij, asserentes Episcopum non posse dispensare in suspensione extra suam Diocesim virtute illius decreti, & eam dispensationem aiunt Perez, Alzedo, Riccius, & Vgolinius valere tantum pro foro interno.

2. Verum contrariam sententiam non minus probabilem esse existimo, quam tueretur nouissimè Ioan. Præpositus in 3. part. D. Thom. *quæst. 1. de conf. in com. dub. 14. num. 99.* & ante illum Sanchez in *sum. tom. 1. lib. 2. cap. 11. num. 12.* Nam Concil. Trident. illa verba, *in foro conf. & in diocesi sua*, non apponit in priori parte, in qua conceditur dispensandi potestas in irregularitatibus & suspensionibus; quare dicta facultas potest exerceri erga subditos suos ab Episcopo in absentia, & siue Episcopus, siue subditi sint extra diocesim, atque dispensatio non

Sup. ondu
concedit in
hac Ref. 10.
dubio pro
cedentibus
Ref. 8. in
Ref. 8. in
tam per se
tam per se
penitentia
rom. 1. 17.
Ref. 8. in
lin. 10. &
Ref. 8. in
lin. 8. & in
2. c. 11. n.
8. & in
9. n. 7. &
facta
soluit
inter
4. & vti
Quare &
§. Neque
non

non solum pro foro interno, sed etiam pro externo procedit, quia, ut dictum est, Concil. Trid. absolutio...

fic ait. Potest Episcopus, hanc sententiam sequutus in absentia absolute subditum ab hac excommunicatione...

Sup. hoc in cons. tr. 8. lege doct. in Resol. 8. & c. eius primae not.

Sup. hoc in Resol. 13. v. 16. post medi.

Sup. hoc late in Resol. 3. in aliis eius primae not.

Sup. hic lege doctrinam trium praeteritarum Ref. & aliarum earum annotationum & supra in tr. 2. Ref. 5. v. 16. sine.

Supra in Resol. 10. & 11. vel hanc particulam supra, intellige in principio §. 1. huius Ref. & §. 9. postquam in anno. fecit da huius Ref.

RESOL. XII.

An Episcopi vigore dicti Decreti Concilij possint absolute extra confessionem sacramentalem, & dispensare in irregularitatibus omnibus, & suspensionibus ex delicto occulto provenientibus...

§. 1. Negativam sententiam tenet Barbofa de Poesi. Episc. part. 2. alleg. 39. n. 8. Cum Episcopus in irregularitatibus omnibus, & suspensionibus ex delicto occulto provenientibus...

§. 2. Et quod verbi illa: in foro conscientiae, sint intelligenda, id est, in foro Sacramenti Poenitentiae, & in Confessione sacramentali, refert pluries sacra Cardinalium Congregationem...

§. 3. Sed affirmativam sententiam alibi docui, & docui etiam docere cum Navarro lib. 5. cons. 11. n. 2. de priv. Sanchez in summa tom. 1. lib. 2. c. 11. num. 1. Suarez de conf. disp. 4. sect. 2. n. 11. & de Religione, tom. 2. tract. 6. a. 16. n. 4. Floreno de cas. refer. part. 1. c. 4. §. 7. Pharaonio in promptu. tr. 1. sess. 18. cas. 3. 1. Gazzo in man. Episcop. verb. absolutio, n. 9. Lazzario de ministeriis, sect. 4. q. 15. n. 9. Claudio Soletti de potest. Confess. c. 30 §. 1. num. 6. & alij. Et ratio est, quia particula illa apposta in Concilio, in foro conscientiae, non requirit quod haec absolutio impendatur in sacramentali Confessione, sed solum importat, ut absolutio ista non valeat pro foro externo, forum enim interius aliud est sacramentale; aliud vero conscientiae. Vnde non graabor hic apponere verba Agidij Trullench. in decalogum 10. l. 1. c. 3. dub. 4. n. 7. vbi Tom. 111.

RESOL. XIII.

Quam includuntur nomine subditorum in dicto Decreto Concilij?

Et inter alia de eorum Legatum habentem facultatem dispensandi ab irregularitatibus in Provincia sibi subiecta non posse dispensare cum Scholaribus, & alienigenis intra illam ad tempus degentibus, sed cum perpetuo mansuris.

Et an Episcopus possit vni praedicta facultate Concilij quoad dispensandum cum forensibus, seu non habentibus firmum domicilium, videlicet cum Scholaribus, Mercatoribus, Medicis, Pratoribus, &c. in vniuersis irregularitatibus, & suspensionibus Papalibus? Ex p. 7. tr. 2. Ref. 11.

§. 1. Nominem subditorum in hoc Decreto intelliguntur primò vagabundi, quia cum nullibi habent domicilium subduntur Episcopo in cuius Diocesi reperitur: vt late Suarez 4. tom. in 3. part. disp. 30. sect. 2. n. 3. & Sanchez lib. 3. de Matrim. disp. 25. CC 2

Sup. doctri. na & personis contentis in hac Ref. signanter pro absolute.